

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksen johdosta laiksi korkeakoululaitoksen kehittamisestä

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 7 päivältä lokakuuta 1986 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 138.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina osastopäällikkö Markku Linna ja toimistopäällikkö Arvo Jäppinen opetusministeriöstä, budjettineuvos Heikki Seppälä valtiovarainministeriöstä, tutkimusjohtaja Elisabeth Helander ja professori Erik Allardt Suomen Akatemiasta, ylijohtaja Juhani Kuusi Teknologian kehittämiskeskuksesta, rehtori Olli Lehto, dekaani, professori Pentti Rokkanen ja professori Ilkka Niiniluoto Helsingin yliopistosta, rehtori Markku Mannerkoski, opettajankoulutuslaitoksen johtaja, professori Juhani Suortti, professori Reijo Vihko ja ylikirjastonhoitaja Vesa Kautto Oulun yliopistosta, vararehtori Pentti Kauranen Kuopion yliopistosta, rehtori Arje Scheinin Turun yliopistosta, rehtori Caj-Gunnar Lindström Åbo Akademiasta, rehtori Mauri Palomäki Vaasan korkeakoulusta, rehtori Jussi Hyypä Teknillisestä korkeakoulusta, rehtori Ellen Urho Sibelius-Akatemiasta, puheenjohtaja, professori Risto Ihamuotila ja pääsihteeri Matti Hosia Korkeakouluneuvostosta, puheenjohtaja, rehtori Jarmo Visakorpi Rehtorien neuvostosta, kansleri Kaarlo Hartiala Suomalaisesta Tiedeakatemiasta, diplomi-insinööri Eero Heikinheimo Teknillisten Tieteiden Akatemiasta, apulaisjohtaja Heikki Hirvinen Teollisuuden koulutusvaliokunnasta, puheenjohtaja Yrjö Vasari Professoriliitosta, osastopäällikkö Aslak Lindström Yliopistonlehtorien liiton edustajana, toiminnanjohtaja Anna Perälä Korkeakoulualan assistenttien ja tutkijain liitosta, puheenjohtaja Seppo K. Markkanen ja pääsihteeri Pertti Nummi Korkeakoulujen ja opetusalan henkilökuntaliitosta, palkkasihteeri Jouko Hanhikorpi Valtion työntekijäin ja viranhaltijain liitosta, yleissihteeri Kari Niemi Valtion Laitosten ja Yhtiöiden Toimihenkilöliitosta, sekä akateemikot Oiva Ketonen ja Georg Henrik von Wright Helsingistä.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki korkeakoululaitoksen kehittamisestä, koska nykyisen korkeakoululaitoksen kehittämistä vuosiksi 1967—1986 annetun lain voimassaoloaika päättyy vuoden 1986 lopussa. Tarkoituksena on turvata korkeakoululaitoksen voimavarojen suunnitelmallinen ja ennustettavissa oleva kehitys ja luoda lakisääteinen suunnittelujärjestelmä.

Lakiehdotuksen mukaan korkeakoululaitoksen määrärahojen yhteismäärää korotettaisiin vuosina 1987—1996 vähintään kustannustason nousua vastaavasti. Valtioneuvosto hyväksyisi joka neljäs vuosi suunnitelman korkeakoululaitoksen kehittämistä hyväksymisvuotta ja seuraavaa viittä kalenterivuotta varten. Suunnitelma sisältäisi muun muassa yleiset kehittämistavoitteet, merkittävät kehittämishankkeet, tavoitteet korkeakouluissa opintonsa aloittavien määrästä ja jakautumisesta sekä perusteet sille, miten henkilöstöä ja määrärahoja kohdennetaan suunnitelmakaudella.

Ehdotetun lain piiriin kuuluisivat kaikki korkeakoulut. — Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Hallituksen esitykseen liittyvä valtioneuvoston päätös

Hallituksen esitykseen liittyy yleisperusteluissa mainittu 25.9.1986 annettu valtioneuvoston päätös korkeakoululaitoksen kehittamisestä vuosina 1988—1991. Päätöksessä on lakiehdotusta tarkemmin esitetty, miten korkeakoululaitoksen määrärahoja vuosittain korotetaan. Sen mukaan vuosien 1988—1991 valtion tulo- ja menoarvioesitykseen sisällytettäviä korkeakoululaitoksen työsuhtepalkkoja, opetus- ja tutkimusmenoja, muita kulutusmenoja, apurahoja ja tutkimusväli-

nemäärärahoja lisätään siten, että niiden yhteismäärä kasvaa vuosittain reaalisesti vähintään 15 prosenttia. Muita korkeakoululaitoksen määrärahoja lisätään vuosittain erikseen päätettävien määrin.

Samalla valtioneuvosto on edellyttänyt, että uudet voimavarat osoitetaan pääosin tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen edellytysten parantamiseen ja että korkeakoulujen toimintaa tehostetaan ja tuloksellisuutta parannetaan.

Päätös kokonaisuudessaan on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Valiokunnan kannanotot

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluiden ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Hallituksen esitys siihen liittyvine valtioneuvoston päätöksineen on korkeakoululaitoksen piirissä otettu vastaan tyytyväisenä. Esitys onkin myönteinen poikkeus Euroopassa vallitsevasta suuntauksesta, jolla pyritään alentamaan korkeakoululaitoksen menoja. Tosin Suomessa korkeakoulumenot ovat bruttokansantuotteeseen verrattuna alaiset.

Valiokunta pitää asianmukaisena, että lakiin on nyt ensimmäistä kertaa ehdotettu otettaviksi mukaan taidekorkeakoulut.

Määrärahojen lisääminen. Valiokunta puoltaa korkeakoululaitoksen määrärahojen lisäämistä valtioneuvoston päätöksessä edellytettyllä tavalla ja yhtyy niihin edellytyksiin, joita samalla on esitetty. Tämän vuoksi valiokunta edellyttää hallituksen vuosittain toteuttavan 25 päivänä syyskuuta 1986 annetussa valtioneuvoston päätöksessä esitetyn korkeakoulujen voimavarojen lisäysohjelman.

Valiokunta korostaa lisäksi, että lisättäessä tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen voimavaroja määrärahoja ei saa vastaavasti vähentää muilta menokohdilta, esimerkiksi rakentamis- ja perusopetusmäärärahoista.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että eräisiin korkeakouluihin työllisyysmäärärahoilla paljattu avustava henkilökunta siirretään korkeakoulujen omille menokohdille, jotta työsuhteen pysyvyys ja jatkuvuus taataan.

Valiokunta viittaa lausuntoonsa n:o 2/1983 vp., jossa on todettu, että korkeakoulujen opetus- ja tutkimusvälineet ovat puutteellisia erityisesti niin sanotuissa vanhoissa korkeakouluissa, sekä pidetty välttämättömänä asiointilain pikaista ajanmukaiseksi saattamista. Tässä yhteydessä valiokunta uudistaa sanotun kannanottonsa.

Tehokkuuden ja tuloksellisuuden vaatimus. Tehokkuuden ja tuloksellisuuden vaatimusta, joka ilmenee sekä lakiehdotuksesta että valtioneuvoston päätöksestä, on asiantuntijalausunnoissa pidetty tarpeellisenä ja haastavana, mutta myös vaaroja sisältävänä. Ydinkysymyksiksi näiltä osin muodostuvat, miten tuloksellisuuden seuranta ja arviointi suoritetaan ja miten arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi.

Toiminnan arviointiin tarvittavia tietoja on jo koottu, mutta muilta osin työ on vasta alkuvaiheessaan. Jatkokehittelyä varten valiokunta esittää kannanottoinaan seuraavaa.

Korkeakoulujen huomattava merkitys taloudellisen ja muun hyvinvoinnin sekä kulttuurin ja tieteellisen sivistyksen kehittäjänä, mihin hallituksen esityksen perusteluissa viitataan, edellyttää, että kaikkia tieteenaloja harjoitetaan ja tuetaan. Eri korkeakoulujen erilainen luonne, esimerkiksi tiede- ja taidekorkeakoulujen eroavuus toisistaan, vaikeuttaa arviointia. Samoin eri tieteenalojen erilaisuus, esimerkiksi humanistiset tieteet ja tekniset tieteet toisiinsa verrattuina, tuo ongelmia. Tuloksellisuuden arviointimenetelmät eivät saa johtaa näennäissuorituksiin ja -tutkimuksiin eikä pelkkien taloudellisten intressien painottamiseen. Tieteen tuloksellisuutta ei voi mitata rahana. Sen arviointi onkin suoritettava alakohtaisesti käyttäen apuna ulkopuolisia asiantuntijoita esimerkiksi eri Pohjoismaista.

Yksityiskohtaiset huomautukset

3 §. *Korkeakoululaitoksen määrärahat.* Pykälän mukaan korkeakoululaitoksen määrärahojen yhteismäärää korotetaan vuosittain vähintään kustannustason nousua vastaavasti. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että viime vuosina kustannustason nousu korkeakoululaitoksen menoissa on ollut suurempi kuin yleinen kustannustason nousu. Tähän ovat vaikuttaneet muun muassa ulkomaisen kirjallisuuden hinnannousut sekä laboratoriolaitteiden nopeasta kehityksestä johtuva kustannustason kohoaminen. Mikäli tätä ei oteta huomioon pykälää sovellettaessa, lain tavoitteet eivät toteudu.

Lisäksi valiokunta viittaa edellä omaksuttuun kantaan, että 25.9.1986 tehdyssä valtioneuvoston päätöksessä päätetyt määrärahojen lisäykset on toteutettava.

4 §. *Määrärahojen kohdentaminen.* Kohdennettaessa määrärahoja pykälän 1 momentin nojalla on hallituksen esityksen perusteluissa mainitun lisäksi pyrittävä edistämään korkeakoulujen itsenäisyyttä vähentämällä valtion tulo- ja menoarvion erillisten menokohtien ja momenttien lukumäärää sekä lisäämällä korkeakoulujen omia tutkimusvaroja.

Pykälän 2 momentin mukaan tutkijankoulutus ja erityisesti suuret tutkimushankkeet suunnitellaan ja toteutetaan korkeakoulujen yhteistyönä. Valiokunta pitää säännöstä asianmukaisena, mutta katsoo, että yhteistyön koordinointi on erikseen järjestettävä.

6 §. *Kehittämissuunnitelman sisältö.* Pykälän 4 kohdan mukaan kehittämissuunnitelmaan on

sisällytettävä perusteet sille, miten henkilöstöä ja määrärahoja kohdennetaan suunnitelmakaudella. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisia perusteluja on tältä kohdin pidetty ristiriitaisina, koska niissä puhutaan sekä tasanjakoperiaatteesta eri korkeakoulujen kesken että varojen kohdentamisesta tieteen ja yhteiskunnan kannalta lupaaville ja menestyksellisille aloille. Valiokunta omasta puolestaan yhtyy näihin perusteluihin korostaen, että — korkeakoulut tulee perusvoimavarojen osalta saattaa tasavertaiseen asemaan ja — tämän lisäksi tulee olla erillinen määräraha, joka kohdennetaan merkittäviin tutkimushankkeisiin.

Edellä olevan perusteella valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1986

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Astala, varapuheenjohtaja Holvitie ja jäsenet von Bell (ositain), Eskelinen, Hellström, Hirvelä, Isohookana-

Asunmaa, Jaakonsaari, Kalliomäki, Riihijärvi, Ronkainen (ositain), Roos, Tiuri, Tykkyläinen, Uosukainen ja Vihriälä.

Vastalauseita

I

Allekirjoittaneet kokoomuksen kansanedustajat katsovat, että korkeakoululakiesitys on riittämätön turvaamaan Suomen tulevaisuuden. Kuten hallituskin lakiesityksen perusteluissa toteaa, korkeatasoinen koulutus ja tutkimus ovat taloudellisen ja muun hyvinvoinnin perusedellytyksiä; korkeakouluilla on myös tärkeä tehtävä edistää kulttuuria ja tieteellistä sivistystä.

Suomessa parhaillaan käynnissä oleva teollisuuden rakennemuutos edellyttää voimakasta panostusta erityisesti teknistieteelliseen koulutukseen ja tutkimukseen sekä soveltavaan tutkimukseen, jotta yritykset voisivat uudistua ja uusia yrityksiä voisi syntyä riittävästi työllisyyden tur-

vaamiseksi. Myös muiden tieteenalojen resursseja on lisättävä tasapainoisen yhteiskuntakehityksen edistämiseksi.

Syksyllä 1985 tekemässään periaatepäätöksessä hallitus päätti tutkimus- ja tuotekehitysvarojen lisäämisestä niin, että ne vuonna 1989 nousevat kahteen prosenttiin bruttokansantuotteesta. Muiden kehittyneiden pienten maiden tapaan valtion osuuden tulisi olla puolet koko tutkimus- ja tuotekehityspanoksesta. Tavoite edellyttää, että valtio vuonna 1989 käyttää tutkimukseen noin 1,5 miljardia markkaa nykyistä enemmän.

Periaatepäätökseen liittyvässä tiede- ja teknologiapolitisessa selonteossa hallitus piti erityisen

tärkeänä tutkimustoiminnan ja tutkijakoulutuksen kehittämistä korkeakouluissa. Pääosan tutkimusvarojen lisäyksestä tuleekin suuntautua korkeakouluille, sillä niiden tutkimusresurssit ovat vähäiset verrattuna muiden kehittyneiden maiden korkeakoulujen tutkimusresursseihin.

Hallituksen lakiehdotuksessa turvataan vain korkeakoulujen nykyiset voimavarat. Siihen liittyvässä valtioneuvoston päätöksessä luvataan nostaa eräitä korkeakoulumäärärahoja 15 prosentilla vuosittain lähivuosina. Vaikka päätös toteutuisi, jäädään silti ratkaisevasti jälkeen syksyn 1985 periaatepäätöksen tavoitteesta. Siitä syystä esitämme, että laissa määritellään korkeakoulume-

nojen osuudeksi vähintään 1,2 prosenttia bruttokansantuotteesta vuoteen 1991 mennessä ja että sen jälkeen määrärahoja lisätään vähintään kustannustason nousua vastaavasti.

Korkeakoulujen määrärahoja lisättäessä on samalla pyrittävä edistämään korkeakoulujen itsemääräämisoikeutta määrärahojen suhteen. Tutkijakoulutuksen kehittämiseksi on välttämätöntä, että korkeakoulut saavat omia tutkimusvaroja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

korkeakoululaitoksen kehittämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 ja 2 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

3 §

Korkeakoululaitoksen määrärahat

Korkeakoululaitokselle valtion tulo- ja menoarviossa osoitettuja määrärahoja lisätään vuosittain tasaisesti siten, että vuonna 1991 näiden määrärahojen osuus maamme bruttokansantuotteesta on vähintään 1,2 prosenttia ja nousee sen jälkeen vähintään kustannustasoa vastaavasti.

4 §

Määrärahojen kohdentaminen

Kohdennettaessa määrärahojen lisäystä otetaan erityisesti huomioon tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen *tarpeet*, saavutetut tulokset sekä korkeakoulujen itsenäisen päätöksenteon *lisääminen*.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Osa määrärahojen lisäyksestä kohdennetaan sitomattomina määrärahoina korkeakoulujen oman tutkimustoiminnan itsenäiseen kehittämiseen. (uusi 3 mom.)

5—8 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1986

Tapio Holvitie

Riitta Uosukainen

Martti Tiuri

II

On tärkeää, että korkeakoululaitoksen kehittäminen jatkossakin turvataan lainsäädännön avulla. Lainsäädännön keskeinen tehtävä on huolehtia korkeakoululaitoksen voimavarojen tasaisen kehityksen turvaamisesta. Valiokunnan enemmistö on tältä osin tyytynyt hallituksen esityksen 3 §:n säännökseen määrärahojen nostamisesta kustannustasoa vastaavasti sekä viittaukseen valtioneuvoston 25.9.1986 tekemään päätökseen,

jonka mukaisesti valiokunta on edellyttänyt korkeakoulujen voimavaroja lisättäväksi. Mielestämme tämä ei kuitenkaan riitä, vaan korkeakoulujen voimavarojen pitkäjänteisen kehittämisen turvaaminen edellyttää tavoitteiden asettamista itse laissa.

Korkeakoulujen toimintaan käytettävät varat ovat tällä hetkellä 0,64 prosenttia bruttokansantuotteesta, mikä on vähemmän kuin useimmissa

muissa Suomeen verrattavissa maissa. Maamme korkeakouluissa on tällä hetkellä lukuisia yksiköitä, joiden opetuksen ja tutkimuksen perusvoimavarat ovat puutteelliset. Monilta kohdin korkeakoulut joutuvat rahoittamaan perustoimintojaan maksullisen palvelutoiminnan kautta saatavalla ulkopuolisella rahoituksella. Tämä ei voi pitkällä tähtäyksellä olla vaikuttamatta korkeakouluissa tehtävän tutkimuksen vapauteen. Katsomme, että korkeakouluille tulee turvata riittävät määrärahat tehtäviensä hoitamiseen ja näin huolehtia siitä, että korkeakoulut voivat tieteen ja tutkimuksen lähtökohdista päättää tutkimustensa aiheet.

Tutkimusten tulosten arvioinnista ja erityisesti tehokkuudesta on olemassa hyvin ristiriitaisia käsityksiä. Mielestämme valiokunnan mietinnössä olisi pitänyt heijastua seikkaperäisemmin asiantuntijoiden esittämät arviot ja näkemykset.

Hallituksen esityksessä olevia tutkimusten tulosten ennustettavuutta ja niiden arviointia koskevia määräyksiä ja ohjeita on pidetty arveluttavina ja lyhytnäköisinä. Valtioneuvoston päätöksessä "edellytetään", että "kaikissa korkeakouluissa otetaan käyttöön toiminnan arviointijärjestelmä, joka tuottaa riittävät ja vertailukelpoiset tiedot tutkimuksen ja opetuksen tuloksista", ja sama

ajatus toistetaan lakiehdotuksen perusteluissa sivun 7 viimeisessä kappaleessa. Tutkimuksen tulokset ja etenkin niiden merkitys kehitykselle on erinomaisen vaikeaa ennustaa — ja saavutettujen tulosten hyödyntämisen mahdollisuus käy usein ilmi vasta 20—30 vuotta niiden saavuttamisen jälkeen. Tästä tieteen historia myös meidän vuosisadallamme antaa opettavia esimerkkejä. Arviointijärjestelmän seurauksena saattaa olla, että yliopistot, pelossaan etteivät saisi anomiaan rahoja, ryhtyvät suunnitelmallisesti tukemaan ensi sijassa aineita tai tutkimushankkeita, joista voi mahdollisimman suurella todennäköisyydellä odottaa mahdollisimman lyhyessä ajassa tuloksia ja aineellista tuottoa. Tällainen taktiikka on, jos se tulee yleiseksi, tieteen kehitykselle tuhoisa. Se rohkaisee lyhytnäköisyyttä siinä, missä on syytä pitää avoinna laaja eri tutkimusmahdollisuuksien kenttä.

Arviointijärjestelmän kehittäminen valiokunnan esittämän suunnan mukaisesti edellyttää myös sitä varten osoitettua erillistä määrärahaa.

Ehdotammekin,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

korkeakoululaitoksen kehittämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

2 §

Korkeakoululaitoksen tehtävät

(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Korkeakoulut kuuluvat opetusministeriön hallinnonalaan. Niillä on itsehallinto siten kuin korkeakoulukohtaisissa laeissa ja Helsingin yliopiston osalta lisäksi Suomen Hallitusmuodossa on säädetty.

3 §

Korkeakoululaitoksen määrärahat

Korkeakoululaitokselle valtion tulo- ja menoarviossa osoitettuja määrärahoja lisätään vuosittain

tasaisesti siten, että vuonna 1991 näiden määrärahojen osuus maamme bruttokansantuotteesta on vähintään 1,2 prosenttia ja nousee sen jälkeen vähintään kustannustasoa vastaavasti.

4 §

Määrärahojen kohdentaminen

Määrärahoja kohdennettaessa tavoitteena on eri korkeakoulujen saattaminen opetuksen ja tutkimuksen perusvoimavarojen osalta yhdenvertaiseen asemaan. Erityisesti otetaan huomioon tutkimuksen ja tutkijankoulutuksen tarpeet.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

5—8 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1986

Heli Astala

Inger Hirvelä

25.9.1986

Liite

Valtioneuvoston päätös

korkeakoululaitoksen kehittämisestä vuosina 1988—1991

Päätätessään esittää Tasavallan Presidentille, että Eduskunnalle annetaan esitys laiksi korkeakoululaitoksen kehittämisestä, valtioneuvosto on päättänyt, että vuosien 1988—1991 valtion tulo- ja menoarvioesityksiin sisällytettäviä korkeakoululaitoksen työsuhdepalkkoja (mom. 01), opetus- ja tutkimusmenoja (mom. 21), muita kulutusmenoja (mom. 29), apurahoja (mom. 50) ja tutkimusvälinemäärärahoja (mom. 70) lisätään siten, että niiden yhteismäärä kasvaa vuosittain reaalisesti vähintään 15 %. Muita korkeakoululaitoksen määrärahoja lisätään vuosittain erikseen päätettävien määrin.

Hyväksyessään edellämainitun korkeakoulujen voimavarojen lisäysohjelman, valtioneuvosto samalla edellyttää, että korkeakoulujen uudet voimavarat osoitetaan pääosin tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen edellytysten parantamiseen ja että korkeakoulujen toimintaa tehostetaan ja tuloksellisuutta parannetaan.

Valtioneuvosto edellyttää,

että korkeakoulujen tavoitteellisen johtamisen edellytyksiä parannetaan sekä lisätään korkeakoulujen mahdollisuuksia itse päättää niille osoitettujen määrärahojen käytöstä ja että opettajien työvelvollisuudet määritellään nykyistä joustavammin,

että korkeakouluissa tehtävän tutkimustyön suunnitelmallisuutta parannetaan ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä erityisesti laajojen tutkimushankkeiden sekä kalliiden laitteiden hankinnan ja käytön osalta tehostetaan,

että kaikissa korkeakouluissa otetaan käyttöön toiminnan arviointijärjestelmä, joka tuottaa riittävät ja vertailukelpoiset tiedot tutkimuksen ja opetuksen tuloksista sekä niiden kustannuksista,

että korkeakoulut määrääjoin raportoivat toimintansa tuloksista, joista yhteenveto esitetään korkeakoululaitoksen kehittämissuunnitelmassa,

että uusia voimavaroja kohdennettaessa otetaan huomioon tutkimuksessa ja koulutuksessa saavutetut tulokset ja että olemassaolevia voimavaroja kohdennetaan uudelleen muuttuvien tarpeiden mukaisesti,

että perustutkintoon tähtäävää koulutusta tehostetaan opetusministeriön toimenpideohjelman mukaisesti siten, että perustutkinto voidaan täystoimisesti opiskellen pääsääntöisesti suorittaa 4—5 vuodessa, ja

että tutkijankoulutusta tehostetaan korkeakoulujen yhteistyönä siten, että kaikille tieteenaloille laaditaan tutkijankoulutusohjelmat, jotka mahdollistavat tohtorin tutkinnon suorittamisen täystoimisesti opiskellen noin 4 vuodessa.